

Posudek na disertační práci

Téma práce: Nositelé hospodářské politiky na regionální úrovni, jejich role a možnosti v optimálním nastavení důchodového zabezpečení

Autor: Ing. Jan Bednář

Téma práce se jeví zajímavé nejen z teoretického pohledu, ale rovněž z pohledu výzkumného a především praktického. Z tohoto důvodu jsem přesvědčen o tom, že poznatky, které vyplývají z disertační práce, mohou působit inspirativně v oblasti nastavení systému důchodového zabezpečení. K posouzení byl přeložen text, který tvoří 11 kapitol (včetně úvodu a závěru), souhrn a seznam klíčových slov, seznam literatury, seznam obrázků a tabulek a seznam příloh, které jsou publikovány samostatně na přiloženém CD nosiči. Práce má celkem 166 stran mimo přílohové části.

Zhodnocení, jak disertační práce splnila stanovené cíle

V úvodu práce jsou formulovány dva základní cíle práce ve znění „Na základě analýzy Českého důchodového systému posoudit možnosti a úlohu regionálních nositelů hospodářské politiky v nastavení důchodového zabezpečení“ a „Navrhnout systém regionálního řešení problému zabezpečení a podpory obyvatel ve stáří“ **Podle mého soudu tyto cíle odpovídají tématu disertační práce a jejím řešením byly naplněny.** V této souvislosti si autor klade 4 výzkumné otázky:

- Je obecně plošné regionální řešení starobních důchodů možné?
- Jaké problémy zatím brání většímu faktickému rozšíření regionálního důchodového systému?
- V jakém pilíři (podle definice EU) by měl regionální důchodový systém fungovat?
- Jakým způsobem je optimální regionální důchodové zabezpečení ustanovit, provozovat a financovat.

Podle mého názoru jsou tyto výzkumné otázky formulovány správně a autor je v průběhu řešení zodpověděl.

Vyjádření k metodickému postupu a k výsledkům práce s uvedením přínosu studenta

Na práci oceňuji práci autora s literaturou a důslednou rešerši již publikované literatury ke zkoumanému problému. Seznam literatury je toho důkazem. Autor s výsledky rešerše pracuje tak, že odkazy na zahraniční nebo domácí studie využívá v textu jednotlivých kapitol. V práci použité metody jsou popsány v kapitole č. 5.

Z pohledu logické struktury práce nemám zásadní připomínky. První část (úvod) je zaměřena na vymezení cílů práce a na stručnou charakteristiku jejího obsahu. Druhá část je orientována na hospodářskou a regionální politiku. Podle mého soudu by tato část zasluhovala rozsáhlejšího a hlubšího propracování z pohledu řešeného tématu. Třetí část je věnována důchodovému zabezpečení občanů jako součásti sociálního zabezpečení. Tato část představuje vstup do řešené problematiky na úrovni ČR. Část čtvrtá pak charakterizuje úlohu regionální politiky v nastavení sociálního zabezpečení. Zajímavé jsou uvedené příklady z některých zemí, kde lze identifikovat možné způsoby existence regionálně orientovaných důchodových fondů. Zde autor správně upozorňuje na úzkou vazbu těchto fondů se zaměstnavateli. V části 6 se autor zabývá nastavením důchodových systémů obecně a v části 7

posuzuje možnosti regionálních institucí v podpoře občanů v důchodovém věku. V této oblasti správně uvádí širokou škálu možností, jak lze z úrovně regionu působit na tuto cílovou skupinu. Klíčové části celé práce jsou kapitoly č. 8, č. 9 a č. 10. V kapitole 8 je prezentováno vymezení a možnosti finančního řešení regionálního důchodového zabezpečení. Kapitola č.9 obsahuje návrh modelu regionálního důchodového zabezpečení. Velmi zajímavou část rovněž představuje kapitola č. 10, která je věnována diskusi k navrženému modelu a nastavení regionálního důchodového zabezpečení a také diskusi nad možnostmi a rolami regionálních autorit ve vztahu k optimálnímu nastavení systému důchodového zabezpečení. V závěru práce pak autor shrnuje své poznatky ve vztahu k zaměření své práce v teoretické rovně, praktické rovině a také v oblasti doporučení pro sociální politiku státu. **Přínos autora k řešení vidím především ve zpracování kapitol 8 9 a 10.**

V rámci diskuse při obhajobě doporučuji blíže rozvést:

- Myšlenku nutnosti (povinnosti) implementace regionálního důchodového systému ve všech regionech (krajích) nebo možnosti pouze selektivního využití. To znamená, že by tyto systémy byly využívány pouze v některých regionech.
- Dále by bylo vhodné, aby autor blíže vysvětlil způsob naplňování regionálního fondu dodatečným zdaněním fyzických a právnických osob, které prezentují v daném roce zisk ve výši a mají sídlo v daném regionu (strana 112). Také by bylo v této souvislosti vhodné, aby se autor vyjádřil k situaci, když firma podniká v regionu a nemá tam sídlo.
- K možnostem implementace svého návrhu v rámci 2. pilíře z pohledu zájmu občanů. Zkušenosti se zaváděním 2. pilíře v minulých letech spíše ukázaly na malý zájem ze strany občanů.

Vyjádření k významu pro rozvoj vědního oboru nebo pro praxi

Výsledky a závěry práce jsou podle mého soudu uplatnitelné v procesu formování hospodářské a sociální politiky. Doporučuji práci poskytnout k využití příslušným institucím. Další využití práce vidím v pedagogickém procesu. Výsledky práce mohou sloužit jako velmi dobrý zdroj informací o problematice důchodového zabezpečení pro studenty. Získané poznatky jistě obsahově obohatí předměty zaměřené na problematiku sociální politiky.

Vyjádření se k formální úpravě a jazykové úrovni disertační práce

Práce je napsána vědeckým jazykem, formálně i jazykově je na vysoké úrovni. Rovněž práce obsahuje 79 zdrojů, které jsou řádně citovány.

Vyjádření se k publikacím studenta

Autor rovněž předložil seznam a příklady vlastních publikací. Většinou se jedná o články v recenzovaných časopisech a recenzované příspěvky na konferencích. V jednom případě jde o autorský podíl na učebním textu. Z předložených textů vyplývá, že se autor řešenou problematikou dlouhodobě zabývá.

Po prostudování práce jsem dospěl k závěru, že předložená disertační práce je zpracována velmi pečlivě. Autor vychází z rozsáhlého teoretického zázemí. Práce obsahuje autorův vlastní přínos k řešenému tématu. Na základě výše uvedených konstatování jsem dospěl k názoru, že doktorand prokázal tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu. Práce splňuje požadavky kladené na disertační práci v daném oboru.

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou zkušební komisí pro obhajobu disertačních prací.

Ve Frýdku-Místku 4. 1. 2016

doc. RNDr. Milan Šimek, Ph.D.
katedra národohospodářská
Ekonomická fakulta
VŠB-TU Ostrava

Posudek oponenta disertační práce

Student : Ing. Jan Bednář

Název práce: *NOSITELÉ HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI,
JEJICH ROLE A MOŽNOSTI V OPTIMÁLNÍM NASTAVENÍ
DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ*

Oponent: prof. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.

Vlastní hodnocení

Aktuálnost zvolené problematiky

Téma disertační práce zaměřené na důchodového pojištění a finanční zajištění občanů důchodového věku je v současné době zvláště aktuálním tématem. A to nejen v České republice. Stávající modely důchodového pojištění se většinou potýkají s dlouhodobou finanční stabilitou a udržitelností. Demografické vlivy, prodlužování lidského věku, stav ekonomiky apod. znamenají nutnost širokých diskusí o reformách důchodového zajištění občanů na stáří a nalezení nových řešení k finanční stabilitě a udržitelnosti kvality života občanů důchodového věku. Zaměření těchto úvah k nositelům hospodářské politiky v regionu jistě může přispět ke kvalitě těchto diskusí a hledání nových možností.

Stanovené cíle doktorské disertační práce

1. Na základě analýzy českého důchodového systému posoudit možnosti a úlohu regionálních nositelů hospodářské politiky v nastavení důchodového zabezpečení.
2. Navrhnout systém regionálního řešení problému zabezpečení a podpory obyvatel ve stáří.

Disertační práce je rozdělena kromě úvodu a závěru do dvou částí. První, teoretická část rozebírá hospodářskou a regionální politiku, vymezuje pojmosloví, popisuje systém důchodového zabezpečení – demografický vývoj, principy, organizaci, systém a jeho možné členění, parametrizaci důchodových systémů, financování a jejich modely a úlohy regionální politiky v důchodovém systému.

Druhá, praktická část disertační práce se zabývá možnostmi nastavení důchodových systémů, především průběžným systémem financování a kapitálovým způsobem. Přínosem je kapitola rozebírající možnosti regionálních institucí v podpoře občanů v důchodovém věku

v komplexu sociální ochrany této skupiny občanů. Směr jiného způsobu uvažování, který nebyl takto dosud v literatuře popsán je kapitola 8. Vymezení a možnosti finančního řešení regionálního důchodového zabezpečení. Problematika pojmů, regionální důchodové zabezpečení, meze decentralizace, financování, správa, zájmové skupiny a jejich zpracování je kvalitativním přínosem do odborných diskusí o důchodových reformách. Vyústěním je pak návrh modelu regionálního důchodového zabezpečení. Kapitola diskuse je logickou diskusí k tomuto modelu. Závěr je shrnutím výsledků práce. Pokud jde o naplnění cílů. První cíl spočívající ve vlastní analýze důchodového zabezpečení k úvaze regionálního důchodového modelu či systému byl zcela naplněn. Bez něho by nemohl autor přistoupit ke zpracování druhého základního cíle práce, tj. modelu regionálního důchodového zabezpečení. Zpracování předpokládá širokou interdisciplinární znalosti základních pojmů, institutů, organizace, financování, pojišťovnictví a souvisejících právních vztahů. To se doktorandovi ve zpracování podařilo. Je to syntéza vlastní, která dokumentuje schopnost odborně vědecky pracovat.

Z hlediska metodologie je práce široká. Použité metody – kvalitativní výzkum, obsahová analýza, dedukce, syntéza, komparace, matematické modelování, statistické metody. Doktorand prokázal schopnost provádět výzkum a výsledky interpretovat.

Nové poznatky, které byly dosaženy v disertační práci

Hlavním přínosem disertační práce je komplexní zpracování problematiky, v dostupné literatuře nebyla tato materie v komplexu takto dosud popsána. Stejně tak výzkum této problematiky v tomto pojetí nebyl v ČR publikován. Pokud jde o výsledné přínosy disertační práce

- popis, souvislosti a vymezení důchodového zabezpečení s regionálním rozvojem,
- analýza vztahů zapojení obyvatel do povinného kapitálového modelu a možností výsledků zhodnocení příspěvků,
- výsledný návrh modelu fondu regionálního důchodového zabezpečení,
- příspěvek do diskusí v rámci tématu důchodových reforem.

Výsledky doktorské disertační práce jsou vysoce kvalitní a mají vysokou profesionální úroveň. Práce je skutečně zdařilá a přínosná.

K formální úpravě a jazykové úrovni disertační práce nemám připomínek. Zpracování odpovídá stanoveným normám, standardům a požadavkům na zpracování těchto druhů prací.

Z přehledu a obsahu publikační činnosti je zřejmá cílevědomost doktoranda ke zpracovávanému tématu. Publikace jsou zaměřeny na obsah materie a kvalita jejich zpracování má vzestupnou úroveň. Příspěvky byly publikovány v recenzovaných časopisech.

V rámci obhajoby disertační práce si dovoluji požádat o vysvětlení rozdílu pojmů - důchodové zabezpečení a důchodové pojištění. K tomu pak rozpravu.

ZÁVĚR

Disertační práce Ing. Jana Bednáře splňuje stanovená kritéria. Doktorand prokázal hlubokou znalost zpracovávané problematiky, schopnost realizovat výzkum k naplnění stanovených cílů, získané výsledky diskutovat. Ve výsledné fázi prokázal orientaci ve vědním oboru, prokázala schopnost vědecky pracovat a široké interdisciplinární znalosti.

Jako oponent doporučuji zahájit obhajobu disertační práce a po její úspěšné obhajobě navrhuji, aby byl Ing. Janu Bednářovi udělen vědecko-akademický titul Ph.D. v doktorském studijním programu Ekonomika a management, v oboru Řízení a ekonomika podniku.

V Praze dne 15. 1. 2016

Posudek oponenta disertační práce

Student : Ing. Jan Bednář

Název práce: **Nositelé hospodářské politiky na regionální úrovni, jejich role a možnosti v optimálním nastavení důchodovém zabezpečení**

Školitel: doc. Ing. Ivana Faltová- Leitmanová, CSc.

Oponent: prof. Ing. Vojtěch Krebs, CSc.

Pro posouzení předložené práce jsem zvolil zejména tato kritéria hodnocení:

1. Míra splnění stanovených cílů
2. Metodické postupy a přínosy práce
3. Význam pro rozvoj vědního oboru a praxi
4. Formální úprava a jazyková úroveň
5. Publikační činnost autora

1. Míra splnění stanovených cílů

Úspěch každého bádání, natož v oblasti ekonomické, se odvíjí od přesné a jasné formulace cílů a nastolení motivujících pracovních hypotéz.

Cílem celé disertační práce bylo

- na základě analýzy Českého důchodového systému posoudit možnosti a úlohu regionálních nositelů hospodářské politiky v nastavení důchodového zabezpečení;
- navrhnout systém regionálního řešení problému zabezpečení a podpory obyvatel ve stáří.

Jsem rád, že mohu konstatovat, že navržených cílů bylo dosaženo.

2. Metodické postupy a přínosy práce

Práce byla založena na obsahové analýze dat, byly využity logické metody, založené na dedukci, abstrakci, generalizaci a metody srovnávací. Dále byly použity i základní statistické metody (aritmetický průměr, střední hodnoty aj.). Tyto metody jsou

adekvátní zkoumané problematice. Lze konstatovat, že autor vědecké metody dovede aplikovat. Nejen v předkládaném pojetí práce, ale zejména jejím obsahem projevuje schopnost analyzovat jevy ve vzájemných souvislostech. Důsledné prvotní rozlišení mezi teorií a praxí, mezi prostředky a cíli a následně syntéza teorie a praxe, se projevuje v celé práci. Hodnotitel se domnívá, že autor svojí disertační prací prokázal schopnost ekonomického myšlení a spojení teorie s praktickou hospodářskou politikou. V souladu s autorem vidím teoretický přínos práce zejména v tom, že se autor zabýval problematikou, která doposud nebyla v české literatuře rozebírána, a to možné propojení důchodového zabezpečení s regionálním rozvojem, dále v definování principu vestavěného stabilizátoru systému financování PAYG a na poukázání výhody plošného zapojení celé populace do povinných kapitálově zhodnocovaných systémů.

3. Význam pro rozvoj vědního oboru a praxi

V posledních letech jsme svědky velmi diferencované diskuse v oblasti důchodových reforem. Z tohoto pohledu patří jistě předkládaná disertační práce k těm, které nepochybně k této diskusi přispívají. Praktický přínos práce lze spatřovat ve formulovaném modelu fondu regionálního důchodového zabezpečení. Zde také vidím největší přínos celé práce.

4. Formální úprava a jazyková úroveň

Rovněž z tohoto pohledu nemám k práci připomínky. Autor pracuje dobře s literaturou (seznam použité literatury obsahuje 63 titulů), v práci nalezneme mimo 15 tabulek v textu obsáhlé 3 přílohy, uložené na CD.

5. Publikační činnost autora

Publikační činnost autora odpovídá požadovaným standardům. Svědčí o tom, že se zkoumanou problematikou dlouhodobě zabývá. Postrádám však publikace v impaktovaných časopisech, popř. v zahraničí.

Otázky pro autora při obhajobě práce

Ve vědecké rozpravě při obhajobě by se autor mohl vyjádřit k následujícím otázkám:

1. Proč vyspělé země EU nepřistoupily zatím k zásadní systémové změně důchodového zabezpečení zavedením povinného kapitálového pilíře, zatímco v řadě méně vyspělých zemích se tyto změny prosadily?
2. Autor v práci došel k závěru, že jím navrhovaný model druhého pilíře, založeném na regionální důchodovém zabezpečení by dokázal čelit krizi důchodového systému. Jaké však vidí základní faktory, které působí proti praktické realizaci tohoto návrhu?

Závěrečné doporučení

Na základě předchozího hodnocení a vzhledem k tomu, že disertační práce splňuje všechny náležitosti, stanovené příslušnými normami ji

doporučuji přijmout k obhajobě.

prof. Ing. Vojtěch Krebs, CSc.

Vysoká škola ekonomická v Praze

V Praze, 3. 1. 2016